

11.

konference
Evaluační
jednotky
NOK

Sociální práce s návratností – data mluví jasně

Martin Dytrych

13. 11. 2025, Praha

Data v akci:

Evaluační jako klíč k efektivní
kohezní politice 2028+

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

EVALUAČNÍ
JEDNOTKA NOK

TÉMATÁ

Kontext a cíle zadané analýzy

Finanční model: Kvalita výkonu sociální práce

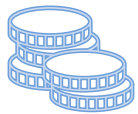

Kam dál

KONTEXT A CÍLE ANALÝZY

MPSV vyhlásilo veřejnou zakázku na sestavení finančních modelů v oblasti kvality výkonu sociální práce.

- **Zadání:** Sekce rodinné politiky a sociálních služeb MPSV
- **Vyhlášení:** Oddělení evaluací MPSV
- **Zpracování:** externí dodavatel STEM

850.000 Kč

únor 2024 podpis smlouvy

listopad 2024 závěrečné výstupy

PŘEDMĚT VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

Sestavení **finančních modelů**, které budou obsahovat **všechny myslitelné a identifikovatelné*** celospolečenské náklady a **přínosy** pro specifické modelové kazuistiky.

* VŠECHNY!

(Monetizovatelné, nemonetizovatelné,
přímé, nepřímé, ...)

HLAVNÍ CÍL ZAKÁZKY

Posílit aktuální úroveň poznání v oblasti dopadů kvalitní sociální práce s využitím evidence-based přístupu – metoda analýzy finančních ukazatelů.

GLOBÁLNÍ CÍL ZAKÁZKY

Podpořit budování know-how v oblasti praktické aplikace metod analýzy finančních ukazatelů na MPSV.

CÍLE ANALÝZY

- Zjistit, jaké náklady a přínosy mohou vyvstat v případě (ne)uplatnění možností kvalitního výkonu sociální práce (3typizované kazuistiky)?
- Zmapovat celospolečenské náklady a přínosy související s výkonem sociální práce. Porovnat v případě jednotlivých kazuistik tyto náklady a přínosy v případě varianty včasné kvalitní sociální práce na jedné straně, a odložené varianty na straně druhé.

PODKLADY PRO ZADÁNÍ ANALÝZY

- **Kazuistiky** –sebrány od sociálních pracovníků obcí a krajských úřadů, vymezení cílových skupin klientů velmi široké podle §§92 – 93 zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, v platném znění
- Kritéria sběru: multiproblémovost, multidisciplinarita, ilustrativnost, komplexnost případové práce – metodici sociální práce KÚ
- Modelování: tematizace, výběr a typizování průběhu řešení modelových případů –věcný odbor společně s odd. evaluací MPSV

VÝZNAM ANALÝZY PRO SOCIÁLNÍ PRÁCI

Změna přístupu při zkoumání kvality postupů v sociální práci:

- Odbornost a potřebná kapacita jako nezbytný předpoklad zkoumání fungování intervencí v případové práci, jejímž cílem je zlepšení/zachování kvality života jednotlivce/skupiny osob i ochrana společnosti
- Zaměření na výsledek/řešení, který je udržitelný a vyčíslení jeho nákladů
- Zmapování rizik komplexním způsobem a vyčíslení jejich dopadů

Ekonomická argumentace společenských přínosů sociální práce, která je politicky neutrální a nezpochybnitelná.

Analýza dostupná [zde](#)

HLAVNÍ VÝSLEDKY

3 modelové příklady

3 varianty intervence

3 pravděpodobnostní scénáře

1. samoživitelka s 3 dětmi

Modelové příklady *mapujeme* po dobu 2 let.

Žena je s dětmi vystěhována z bytu.

Buď může naskočit do kolotoče klokánků, soudů o svěření do péče a azylových domů

nebo

jí z ulice pomůžeme hned.

2. člověk s hendikepem

Když zemře pečující osoba, je situace vždycky náročná, i když je vám padesát let.

Může jít do ústavní péče a tam dožít

nebo

se může naučit starat o sebe a začít pracovat.

3. seniorka se závislostí

Fyzické zdraví je klíčové pro samostatné bydlení a péči o sebe. Zlomený krček tomu nepomůže.

Řešením může být domov důchodců

nebo

terénní služba.

3 modelové příklady

3 varianty intervence

3 pravděpodobnostní scénáře

1. Včasná sociální práce

Podpora od počátku identifikace problému předchází jeho rozvinutí a snižuje dopady na člověka i veřejné rozpočty při jeho řešení.

2. Opožděná sociální práce

V českém prostředí nenecháváme lidi bez podpory. Ale často přichází později, než je vhodné. Vytváří to nároky na další systémy jako je zdravotnictví, justice nebo školství.

3. Neposkytnutí podpory ze sociálního systému

Abychom ukázali, jak by to vypadalo bez sociální podpory, popsali jsme také variantu, kdy se žádná sociální práce neodehrává. Člověk se do kontaktu se systémem dostává až prostřednictvím IZS.

Samoživitelka se **3** dětmi

Žena, 36 let, se třemi dětmi (16, 10, a 3,5 roku) ve své výhradní péči.

Finanční situace je špatná, žena pobírá pouze rodičovský příspěvek a čelí exekuci kvůli společným půjčkám s bývalým partnerem.

Byla vystěhována z obecního bytu pro neplacení nájemného a nemá žádnou podporu od příbuzných nebo blízkých.

Samoživitelka se **3** dětmi

V analýze jsme se zaměřili na 5 oblastí:

rodina, bydlení, zdraví, práce a negativní jevy.

Cílem bylo popsat možné situace, kdy a kolikrát nastávají, a přidat k nim **cenovku.**

Gestoři dat: Ministerstvo zdravotnictví ČR, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Ministerstvo spravedlnosti ČR, Český statistický úřad

Samoživitelka se **3** dětmi

Modelové příklady *mapujeme* po dobu 2 let.

Včasná sociální práce

Díky rychlé pomoci sociální pracovnice získají místo v azylovém domě, následně sociální byt, podporu při získání dávek, zaměstnání a stabilizaci rodiny.

Náklady intervence: **907 518 Kč**

Co obsahuje: zajištění bydlení, dávek, sociálních služeb, podpora při zaměstnání.

Samoživitelka se **3** dětmi

Modelové příklady *mapujeme* po dobu 2 let.

Opožděná sociální práce

Žena zůstává s dětmi na ulici, děti jsou jí odebrány a umístěny do dětského domova; až poté začíná dostávat pomoc.

Náklady intervence: **2 420 106 Kč**

Co obsahuje: náklady na odebrání dětí, pobyt dětí v ústavu, následné dávky a podpora.

Samoživitelka se **3** dětmi

Modelové příklady *mapujeme* po dobu 2 let.

Neposkytnutí podpory ze sociálního systému

Žena zůstává s dětmi na ulici, děti jsou jí odebrány a umístěny do dětského domova; ona na ulici umírá.

Náklady intervence: **5 711 261 Kč**

Co obsahuje: odebrání dětí, ústavní péče, zdravotní zásahy, trestní systém, vězení, sociální pohřeb.

Samoživitelka se **3** dětmi

Včasná
sociální práce

907 518 Kč

Opožděná
sociální práce

2 420 106 Kč

Neposkytnutí podpory
ze sociálního systému

5 711 261 Kč

Samoživitelka se **3** dětmi

Modelové příklady *mapujeme* po dobu 2 let.

Pravděpodobnostní scénář

Sociální práce a podpora není plně dostupná a přichází se zpožděním. Nevede k úplnému rozpadu situace jako ve scénáři bez intervence, ale ani k plné stabilizaci jako u včasné pomoci. Sestavili jsme ji na základě vstupů od expertů, jak to v Česku nejčastěji *chodí*.

Náklady intervence: **1 238 104 Kč**

Největší/nejmenší částky nákladů u **samoživitelky**

Vždy uvádíme jednotkové měsíční náklady. Pokud se týká dětí, tak je uvedená hodnota spojená se třemi sourozenci z modelového příkladu.

Pobyt v dětském domově

161 452 Kč

Azylový dům (1+3)

60 436 Kč

Věznění

57 406 Kč

Pobyt v nemocnici

48 180 Kč

Potravinová banka (1+3)

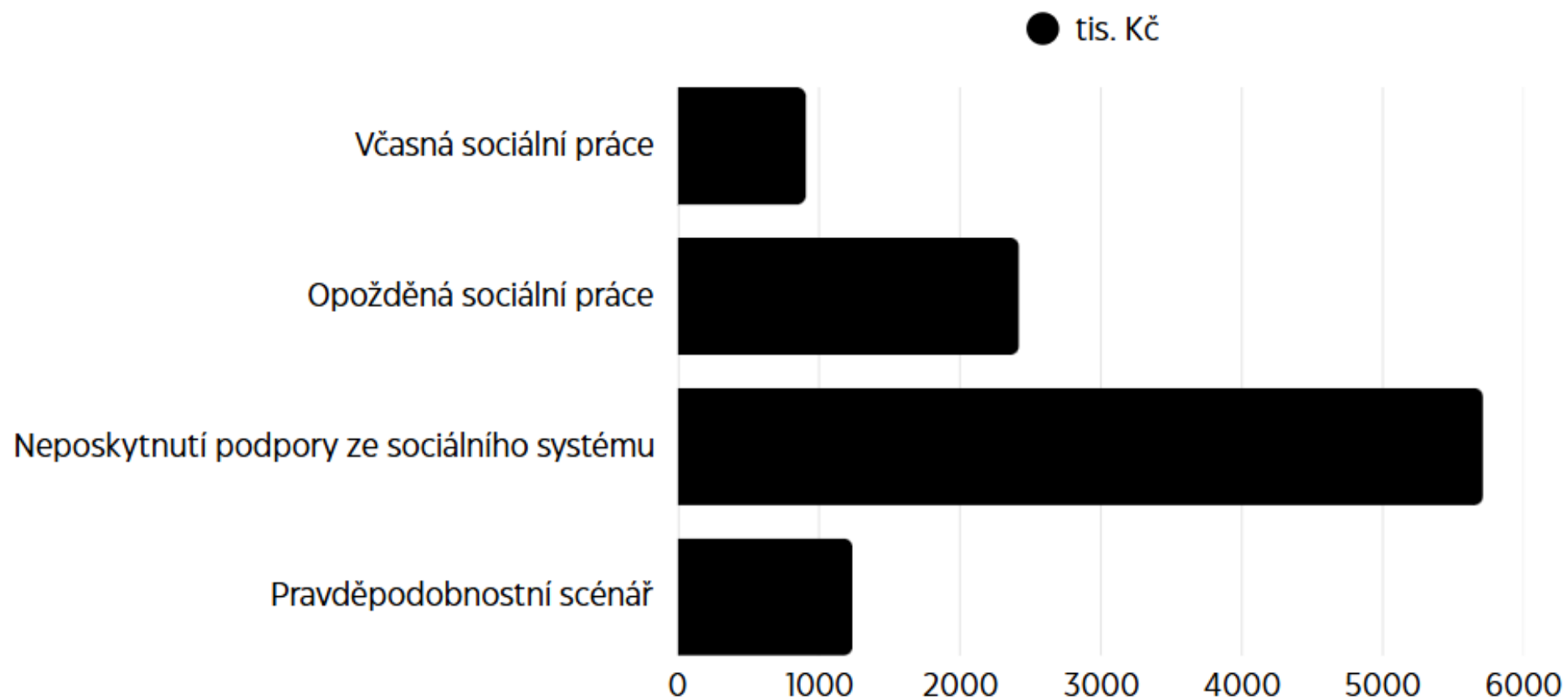
840 Kč

Dohled OSPOD

359 Kč

Samoživitelka se **3** dětmi

Modelové příklady *mapujeme* po dobu 2 let.

Finanční rozdíl

Mezi opožděnou a včasnou variantou u samoživitelky je rozdíl víc jak **1,5 milionu Kč.** V případě **samoživitelky** tvoří velké skoky počet dětí, které do modelu započítáváme.

U dalších dvou modelových příkladů - člověka s hendikepem a seniorky - nejsou už rozdíly mezi variantami tak markantní.

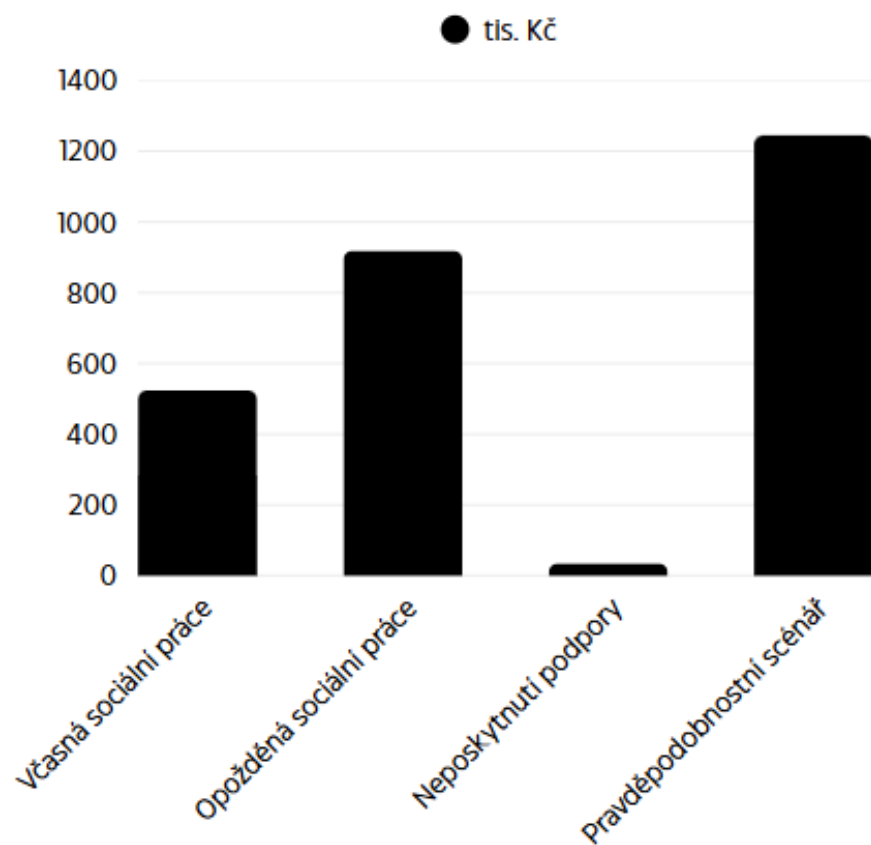

3 modelové příklady

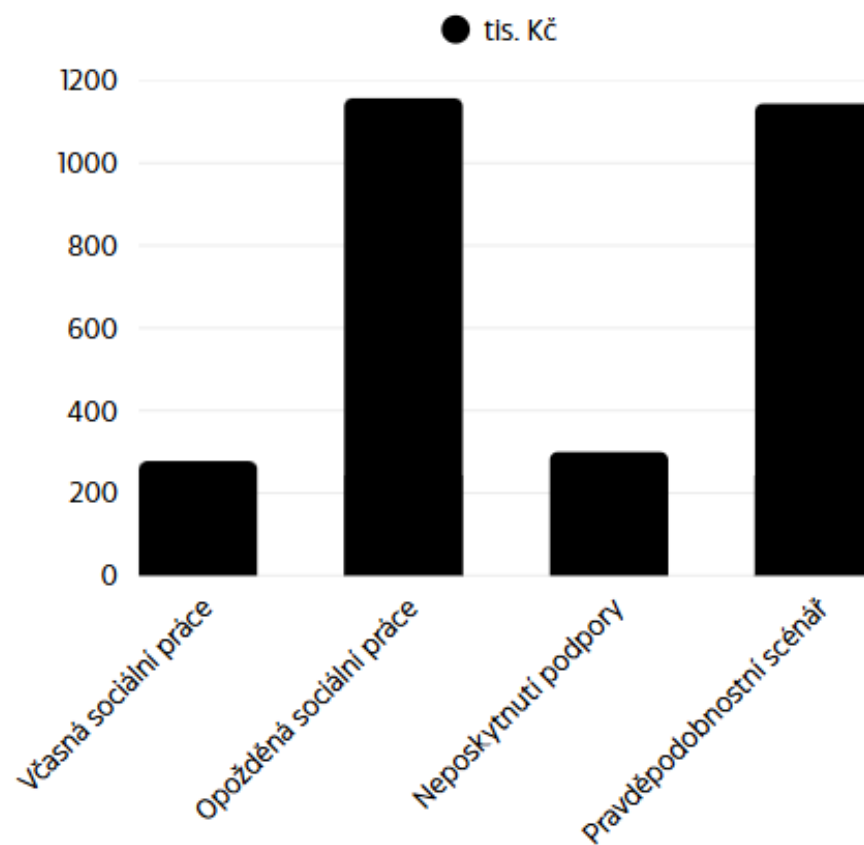
3 varianty intervence

3 pravděpodobnostní scénáře

člověk s hendikepem

seniorka se závislostí

Hodnota sociální práce

Všechny modelové příklady vyšly fiskálně pozitivní – tedy je levnější podporu poskytnout, než nechat člověka *osudu*.

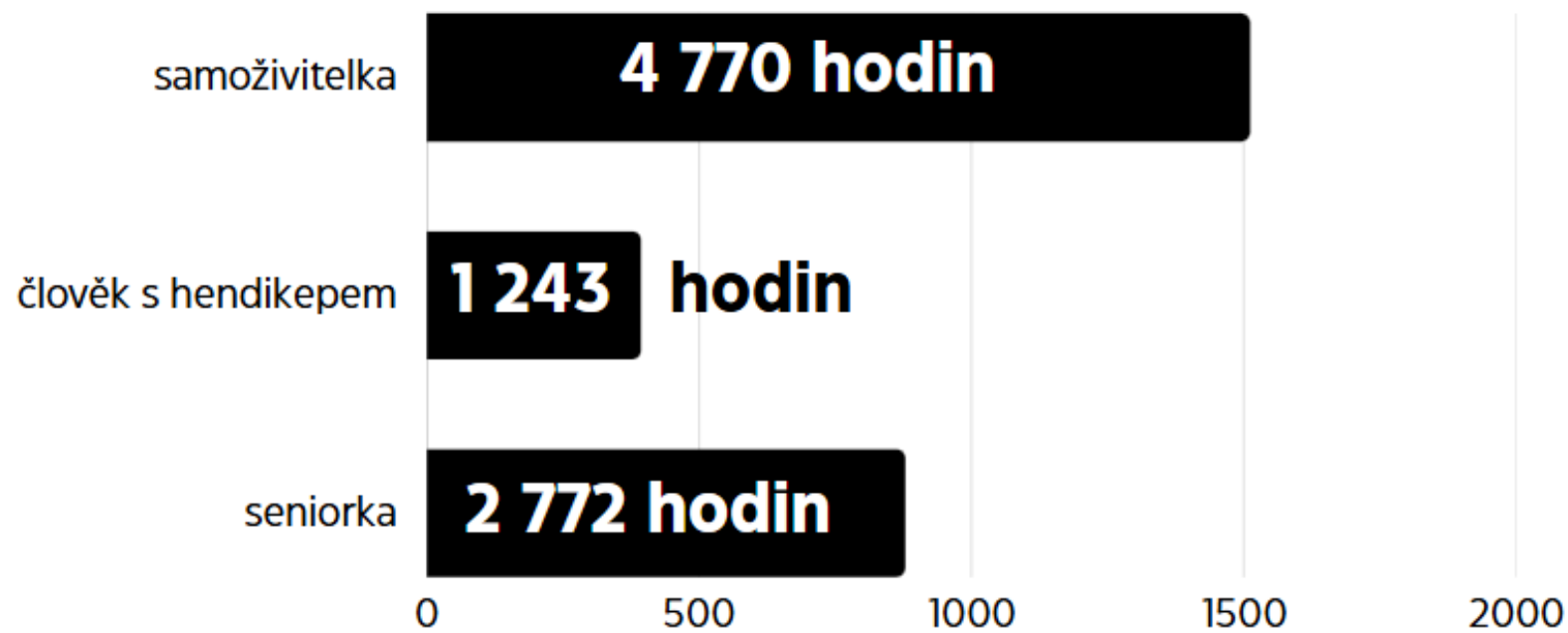
Mediánový plat sociálního pracovníka je v Česku 53 280 Kč, včetně odvodů zaměstnavatele.

V každém modelovém příkladu ukazujeme, kolik člověkohodin by si mohli lidé dovolit, a pořád by to pro stát bylo fiskálně pozitivní.

Fiskální pohled

● rozdíl mezi intervenční a opožděnou variantou v tis....

Limity analýzy

Dostupnost dat a jejich kvalita

Množství situací a jejich možná cykličnost

Administrativní náklady spojené s jednotlivými intervencemi

Doba sledování/mapování modelových příkladů

HLAVNÍ ZÁVĚRY, A CO DÁL?

KLÍČOVÉ PŘEDPOKLADY

1. Včasná a kvalitní sociální práce je z hlediska celospolečenské ekonomické efektivity vždy kladná. Pokud se ukáže fiskální dopad intervence jako kladný, je i celková hodnota intervence bezesporu kladná. Pokud by byl fiskální dopad intervence záporný, bylo by nutné porovnat výsledek s potenciálními ekonomickými dopady intervence na jednotlivé dotčené subjekty.
2. Předpokladem včasné a kvalitní sociální práce je dobrá dostupnost odpovídajících sociálních služeb.

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

- Opožděná a neefektivní sociální pomoc krátkodobě přímo zatěžuje veřejné finance, v dlouhodobém horizontu způsobuje velkou ekonomickou zátěž pro celou společnost.
- Včasná a kvalitní sociální práce vedla u všech tří sledovaných ilustrativních případů už ve dvouletém horizontu k úsporám veřejných financí v porovnání s opožděnou intervencí. Úspory se dle monetizace pohybují přinejmenším v řádu statisíců.
- Včasná a kvalitní sociální práce vede k velkým úsporám např. v systémech zdravotnictví a justice.

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

- Podpora terénními službami je několikanásobně levnější než podpora v pobytových službách. Navíc v jednotlivých případech, které analýza přímo nezkoumala, a kdy by fiskální bilance terénní podpory v porovnání s ústavní péčí mohla vycházet záporně, je zapotřebí vést v patrnosti obtížně monetizovatelnou hodnotu kvality života.
- Včasná a kvalitní sociální práce snižuje výskyt negativních sociálních jevů, náklady na preventivní sociální práci jsou významně nižší, než náklady na represivní opatření.

ÚKOLY PRO MPSV

- Analýza je prvním nezbytným krokem v rámci mapování všech myslitelných nákladů a přínosů kvalitní sociální práce.
- V oblasti celospolečenské ekonomické efektivity je potřeba zahájit dlouhodobý výzkum v současnosti nemonetizovatelných položek (např. wellbeing) a odhadů stínových cen.
- V oblasti fiskálních dopadů zůstává prostor pro detailnější zkoumání variant identifikace myslitelných položek i v kontextu dalších případů sociální práce, a dále variant nacenění jednotlivých položek i v kontextu datových limitů analýzy.

ÚKOLY PRO MPSV

- Pro silnější závěry podobných analýz potřebuje MPSV zkvalitnit práci s daty v sociální oblasti od spolehlivého a efektivního sběru relevantních všech dat po přehledný reporting.
- MPSV by mělo systematicky pracovat na zkvalitnění podkladů pro podobné analýzy a dále na navazujících analýzách za účelem sestavení robustních finančních modelů umožňujících optimalizace výdajů na sociální práci a sociální služby ve střednědobém a dlouhodobém horizontu.

11. konference
Evaluační
jednotky
NOK

Data v akci:

Evaluce jako klíč k efektivní
kohezní politice 2028+

Děkuji za
pozornost

Martin Dytrych

martin.dytrych@mpsv.cz

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

EVALUAČNÍ
JEDNOTKA NOK